संस्कृतबालादर्शे षोडशः पाठः ॥ १६ ॥

लेखनम्

तथा ।	इति ।	एवम् ।
सह ।	विना ।	मा ।

अयं कः ? सः बालकः । अस्य नाम किम् ? तस्य नाम कृष्णः इति । सः किं करोति ? सः लिखति । सः भ्रात्रे पत्रिकां लिखति ॥

त्वं किं लिखसि ? अहं लेखावलिपुस्तके संस्कृत प्रतिलेखनं लिखामि । प्रतिलेखनेन अक्षराणि सुन्दराणि भवन्ति ॥

तव नाम किम् ? मम नाम राघवः इति । राघव ! त्वं कस्मात् न लिखसि ? आर्य मम लेखिनी नास्ति । लेखन्या विना कथं लिखामि ? भद्र ! त्वं प्रतिदिनं लेखन्या पुस्तकेन च विना पाठालयम् आगच्छसि ? एवं मा कुरु । आर्य ! अहं कृष्णेन सह गृहं गत्वा लेखनीं आनयामि । तथा कुरु ॥

क) प्रश्नाः - -

१। अयं बालकः किं लिखति ?

सः बालकः भ्रात्रे पत्रिकां लिखति ।

२। केन अक्षराणि सुन्दराणि भवन्ति ?

लेखावलिपुस्तके प्रतिलेखनेन अक्षराणिसुन्दराणि भवन्ति ।

३। राघवः कुतः न लिखति ?

राघवस्य लेखनी नास्ति। लेखन्या विना न लिखति।

४। सः प्रतिदिनं पाठालयं कथम् आगच्छति ?

सः प्रतिदिनं लेखन्या च पुस्केन विना पाठालयम् आगच्छति।

५। त्वं केन सह कुत्र गत्वा लेखनीम् आनयसि ?

अहं कृष्णेन सह गृहं गत्वा लेखिनीम् आनयामि।

Note: the correct writing of the letter म मकार - -

1. ' म ' कार makāra at end of a sentence should be written as म्

e.g लेखनम्।

2. ' म ' कार followed by a vowel should be written म्

e.g. कथम् आगच्छति।

3. ' म ' कार followed by consonant shoul be written as (अनुस्वार)

e.g. **त्वं केन सह भाषसे।**

ख) उचितैः पदैः वाख्यानि पूरयत - -

१। ____ विना कथं लिखसि ?	**लेखनी** विना कथं लिखसि ?
२। ____ विना कथं पठसि ।	**पुस्तकेन** विना कथं पठसि।
३। उपाध्यायः ____ सह संल्लपति।	उपाध्यायः **छात्रेन** सह संल्लपति।
४। त्वं पित्रे ____ कदा लिखसि ?	त्वं पित्रे **पत्रिकां** कदा लिखसि ?

ग) ' पठ् ' धातोः (परस्मैपदी) ' लोट् ' रूपाणि –Imperative mood

(expresses a command, wish, blessing etc.)

	ए.व	द्वि.व	ब.व
प्र.पु.	पठतु , पठतात्	पठतां	पठन्तु
म.पु.	पठ , पठतात्	पठतं	पठत
उ.पु.	पठानि ---	पठाव	पठाम

घ) संख्याशब्दाः रूपाणि

	पुंसि	स्त्रियां	नपुंसके
१	एकः	एका	एकम्
२	द्वौ	द्वे	द्वे
३	त्रयः	तिस्रः	त्रीणि
४	चत्वारः	चतस्रः	चत्वारि

शब्दसंग्रहः śabdasaṅgrahaḥ = Vocabulary

लेखनं ***n*** writing

तथा ***in*** so इति ***in*** thus

एवं ***in*** in this manner

सह ***in*** with

विना *in* without

मा ***in.*** don't , कुरु ***P.*** you do

नाम *n* name

पत्रिका *f* letter

प्रतिलेखनेन by copy - - writing

सुन्दरं ***a.n.*** beautiful

लेखनी ***f.*** pen

भद्र ! Oh ! my boy, lad